

Je tekst 10 x beter ...

Door Marjon Cosijn

Inhoudsopgave

- 5 **1 x beter**
Wie, wat, waar, wanneer, waarom
- 6 **2 x beter**
Ik-vorm
- 7 **3 x beter**
Grammaticale tijd en vertel-tijd
- 8 **4 x beter**
Flashbacks
- 9 **5 x beter**
Bijvoeglijke naamwoorden
- 10 **6 x beter**
Zelfstandige naamwoorden
- 11 **7 x beter**
Werkwoorden
- 12 **8 x beter**
Opsommingen
- 13 **9 x beter**
Zinnen
- 14 **10 x beter**
Laatste zin
- 15 Over Marjon

Inleiding

Lieve schrijver,

Je tekst is af.

Niemand weet wat een klus het was.

Het is nagenoeg onmogelijk om je tekst op eigen houtje te verbeteren. Je hebt immers op iedere zin gezwogen. Je leest je eigen tekst niet meer écht omdat die zo eigen is ... Met deze systematische aanpak lukt het je wel.

Volg deze handige checklist:

- 10 punten om je tekst op na te lopen
- 10 punten om je tekst gericht te verbeteren
- 10 punten om je tekst naar een hoger niveau te tillen

Hoe haal je het meeste uit deze checklist?

- Ga ervoor zitten
- Sla je verhaal opnieuw op
- Werk in de nieuwe versie

- Begin bij punt 1
- Werk je hele verhaal door
- Verander, corrigeer, pas aan

- Ga verder naar punt 2
- Doe hetzelfde
- Zie je verhaal verbeteren

- Ga door tot punt 10
- Zie de grootste uitdaging onder ogen
- Begrijp wat er staat

- Experimenteer
- Durf te schrappen
- Lees je verhaal door en ervaar de verandering

Succes!

Marjon

1 x beter

Wie, Wat, Waar, Wanneer, Waarom, Hoe

- Wie is je hoofdpersonage? (Altijd maar één figuur)
- Wat gebeurt er? (Antwoord is een actie)
- Waar speelt het zich af? (Antwoord is locatie)
- Wanneer speelt het zich af? (Antwoord is datum/seizoen/tijd)
- Waarom wil jouw hoofdpersonage wat hij/zij wil? (Drijfveer)
- Waarom wil jouw hoofdpersonage wat hij/zij wil? (Verborgene drijfveer)
- Hoe bereikt jouw personage wel of niet zijn/haar doel? (Middel)
- Hoe wordt hij/zij tegengewerkt? (Door zichzelf of door anderen)

Controleer en voeg ontbrekende informatie toe

2 x beter

Ik-vorm

Staat je verhaal in de ik-vorm let dan op het perspectief:

Maya en Pedro waren gisteren in het winkelcentrum, waar zij verschillende straatmuzikanten zagen. Maya wilde wat muntjes in de vioolkist gooien, maar Pedro hield haar tegen. Hij vond het een verkapte vorm van bedelen.

Bovenstaande tekst kan nooit in een 'ik' verhaal voorkomen. De 'ik' was er niet bij en kan dit niet weten. Op deze manier klopt het wel:

Ik waste de winterwortelen onder stromend water en luisterde naar Maya's relaas. Typisch Maya om muntjes aan straatmuzikanten te willen geven. Goed dat Pedro haar had tegengehouden. De gemeente zou dat volk moeten weren.

Ga op zoek naar zaken die de 'ik' niet kan weten en vind een oplossing.

3 x beter

Tijd

Grammaticale tijd

Kies voor verleden tijd of tegenwoordige tijd en houd je daaraan.

Hij loopt naar de bakker – tegenwoordige tijd

Hij liep naar de bakker – verleden tijd

Controleer je verhaal en zorg dat het overal in dezelfde tijd staat.

Verteltijd

In je verhaal verstrijkt de tijd. Lees je tekst door en controleer:

Weet je lezer welk jaar & welk seizoen het is?

Weet je lezer hoeveel tijd er is verstreken?

Weet je lezer hoe laat het is?

Controleer je verhaal en voeg informatie toe waar dat van belang is.

4 x beter

Flashback

Een flashback kan in een andere tijd staan dan het verhaalheden.

Hij opende de deur van de bakkerswinkel. Het belletje rinkelde en terwijl hij de bakkersvrouw sloffend naderbij hoorde komen, snoof hij de geur van vers brood op.

'Tien cent'. De centen laten een voor een los en vallen uit zijn hand op de toonbank. Hij gaat op zijn tenen staan, grijpt de moorkop en rent naar buiten. Naar zijn favoriete inham bij de brandgang.

'Meneer ...' De bakkersvrouw keek hem vermoeid aan. Hij glimlachte. 'Doet u maar twee moorkoppen.'

Controleer je tekst op flashbacks en kijk hoe tijd in jouw verhaal werkt.

5 x beter

Bijvoeglijke naamwoorden

Er liep een meisje door de straat met een mooi regenjasje.

Mooi roept geen beeld op. Maak het specifiek.

Er liep een meisje door de straat met een felgeel regenjasje en bijpassende laarsjes.

Hij pakte een komkommer uit het schap. Die zag er onappetijtelijk uit.

Onappetijtelijk is een oordeel. Het roept geen beeld op.

De komkommer boog door toen hij die oppakte. De onderkant lekte vocht en zat vol harige witte puntjes.

Vervang neutrale bijvoeglijke naamwoorden door specifieke varianten.

6 x beter

Zelfstandige naamwoorden

Er staat een kast in de kamer.

Daar krijgt je lezer geen beeld bij.

De kast bij het raam was van goedkoop vurenhout. Toen hij de deur opende, zag hij op de bodem smoezelige sporen van rijlaarzen.

Zoom in. Schilder met woorden. Overdrijf niet en gebruik opvallende details op de juiste plaatsen: daar waar je wilt dat de lezer iets onthoudt.

Controleer de zelfstandige naamwoorden. Kies betere waar dat nodig is.

7 x beter

Werkwoorden

Hij liep het klaslokaal in.

Lopen is neutraal. Daarmee vertel je iets over de beweging.
Gebruik werkwoorden om een stemming aan te geven.

Hij beende het klaslokaal in.

Zij huppelde het klaslokaal in.

Zij slenterden het klaslokaal in.

Kies voor actieve werkwoorden en schrap hulpwerkwoorden waar mogelijk.
Die maken je tekst traag.

Hij zou morgen mee kunnen gaan.

Hij kan morgen meegaan.

Hij gaat morgen mee.

Hij verheugt zich op morgen 😊

Vervang neutrale werkwoorden door actieve varianten.

8 x beter

Opsommingen

Opsommingen kunnen een tekst saai maken.

Hij ging van Rome naar Parijs en toen terug naar Milaan, vervolgens naar Londen en hij eindigde in Amsterdam.

Bundeling geeft vaart.

Hij bezocht alle beroemde musea in West-Europa. Hij ging naar Rome, Parijs, Milaan, Londen en Amsterdam.

Gebruik zintuiglijke details om opsommingen boeiender te maken.

Borden, schalen en pannen

Gebloemde borden, gebarsten schalen en halfvolle pannen

Controleer je tekst en voeg toe waar nodig. Schrap bijvoeglijke naamwoorden die niets toevoegen.

9 x beter

Zinnen

Lange zinnen lezen niet makkelijk. Kap ze doormidden.

Ze stonden ineengestremgeld in het vroege ochtendlicht, zich niet bewust van nieuwsgierige ogen en hij liet zich niet afleiden door haar verrukte uitroepen toen ze een hertje ontwaarde tussen het struikgewas.

Ze stonden ineengestremgeld in het vroege ochtendlicht, zich niet bewust van nieuwsgierige ogen. Hij liet zich niet afleiden door haar verrukte uitroepen, toen ze een hertje ontwaarde tussen het struikgewas.

Korte zinnen geven een gevoel van haast en spanning.

Hij liep het pad op. De sleutel ... Niet in zijn linker broekzak. Wat nu.

Wissel lange en korte zinnen af. Lees je zinnen hardop. Waar je hapert, is meestal een aanpassing nodig.

10 x beter

Laatste zin

Schrap de laatste pagina('s) van je boek en kijk hoe dat uitvalt. Had de lezer die laatste pagina/scène echt nodig om te begrijpen hoe je verhaal afloopt? Zo ja, voeg je die weer toe. Maar zorg dat je verhaal eindigt met een paukenslag in plaats van met een riedeltje ...

Voer deze controle vervolgens uit aan het eind van ieder hoofdstuk. Schrap overbodige scènes, zodat je verhaal vaart en spanning krijgt.

Controleer daarna het eind van iedere scène. Is de laatste zin uitleg, oordeel, conclusie, mening. Schrap die zin dan.

Controleer systematisch scènes en hoofdstukken. En durf te schrappen.

Marjon Cosijn – schrijfster en schrijfjuf

Met een goed verhaal raak je het hart van je lezer. Pas als je je lezer aan de tekst kluistert, komt je verhaal echt binnen.

Je schrijfdroom verwezenlijken

Mijn carrière als schrijfster en schrijfjuf startte begin jaren '90. Gretig volgde ik talloze schrijftrainingen en studeerde af aan Schrijversvakschool Amsterdam. Ik schreef en publiceerde in allerlei genres en gaf 15 jaar les aan groepen cursisten.

Sinds 2014 bied ik schrijfcursussen aan via mijn online schrijfschool OSMC. Want zo kan ik veel meer mensen bijstaan om hun schrijfdroom te verwezenlijken.

Ik help je graag om inspirerende verhalen te maken van jouw herinneringen.

Je tekst 10 x beter ...

copyright © 2020 Marjon Cosijn, Terneuzen. Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt worden in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of door fotokopieën, opname, of op enige andere manier, zonder naamsvermelding of voorafgaande schriftelijke toestemming van Marjon Cosijn.

Dit is versie 1.0 van het *Je Tekst 10 x Beter*. Bij de samenstelling is de grootste zorg besteed aan de juistheid van de informatie. Marjon Cosijn dan wel marjoncosijn.nl kunnen niet verantwoordelijk worden gehouden voor enige onjuiste of ontbrekende informatie.